TOET-STEEN,

Waer aen men onfeylbaer kan toetsen / wie men voor een Broeder in Christo moet erkennen/ om ontschuldigh te blyven van Sectery.

Ghetrocken uyt de Commentarien, van F. S. over 1. Joan. 5.

Anno 1652.

AEN DEN LESER.

CHristelijcke Lezer, alſoo de doopsgeſinde hier te lande nu dickwils voorſlaghen maken om hare ſchadelijcke verdeeltheden, ende ſcheuringhen te heelen, ende aen een te hechten; zoo werdt oock dickwils onderſocht ende ghe-redenkavelt hoe verre datmen malkanderen (volghens de re-gul van Godts Woordt) mach, ende oock ſchuldigh is in de verſcheydenheydt van ghevoelens, ende Godtſdienſtighe din-ghen te dulden en verdraghen, ofte voor een broeder in Chriſto te erkennen: daeromme hebben wy gheoordeelt dat dit kleyn tractaetken (het welck voor deſen door D. Cam-phnyſen uyt latijn in duyts vertaelt, maer noyt ghedruckt is gheweeſt) daer toe niet ondienſtigh ſoude weſen; ten min-ſten voor eenighe, die niet al te vaſt aen de inghenomen vooroordeelen ghekluyſtert vaſt ligghen, maer de gheſonde reden uyt Godts Woordt noch willen plaets gheven. Vaert wel.

Die

Die den geenen die ghebaert heeft lief heeft / die bemint oock den geenen die van hem geboozen is. Godt bemint den geenen die onse broeder in Christo is / derhalven die dan Godt bemint / die bemint oock soodanigen synen broeder. Daer uyt volght dan / dat die synen broeder niet en bemint dat die Godt oock niet en bemint: Het eerste deel en soeckt d'Apostel / als zijnde een klare sake / alhier niet te bewijsen: want de reden en ervarentheydt leert dat men alles bemint / 't geene die bemint / diemen lief heeft / nu en isser niet soo lief als 't geene men selfs ghebaert heeft / want de liefde neven de kinderen gaet alle andere lief den te boven. Het tweede deel wijst hy aldus: al die gelooft dat Jesus is Christus / die is uyt Godt gheboren / maer die onsen Broeder in Christo is / die ghelooft dat Jesus is Christus / derhalven soodanigen onsen broeder is uyt Godt geboozen. Geen van dese twee voorstellen bewijst de Apostel / om dat de Christenen aen geen van beyde die twee en twijffelen.

De woorden des Apostels luyden aldus.

Alle die ghelooft dat Jesus is Christus / die is uyt Godt gheboozen / ende die den genen die ghebaert heeft lief heeft / die heeft oock lief den genen die van hem geboozen is. Des Apostels ooghmerck is te bewijsen / dat die een Broeder in Christo is / dat die uyt Godt geboozen is: om 't welck te bethoonen / ghebruyckt hy dese reden / dat een yegelijck die ghelooft dat Jesus is Christus uyt Godt geboozen is. Op dat selfde dan ('t welck 't selfde niet en is dat d'Apostel alhier soeckt) moetmen seer neerstigh letten. In 't begin van het 4. Cap. staet dat een yegelijck geest / die daer belijdt Jesum Christum / die in vleysch gekomen is / uyt Godt is. Indien 't waer is / dat d'Apostel seyt / dat om uyt Godt gheboozen te zijn / oft een soone Godts te zijn / genoegh is te ghelooven en te belijden / dat Jesus is Christus / soo doen die voorwaer seer qualijcken / die voor hare broeders in Christo niet erkennen willen die genen die sulckes belijden / ende van herten soo het schijnt ghelooven / om dat sy quansuys in eenige weynige ofte vele poincten van de Christelijke Religie met haer niet overeen stemmen. Voorts also ons van het geloove dat in 't herte verborgen is / niet t'eenemael door uyterlijcke daden blijcken kan / so moetmen nootsakelijk te vreden wesen met een mondt-belijdenisse / ende daden met het selve over-een komende / daer toe / datmen yemandt mach ende moet voor een

een broeder in Christo houden. Want ghelijck de sienlijcke Kercke Christi daer inne bestaet / datmen het gheloove Christi beyde met mondt ende uyterlijcke daden belijde ende bethoone / ende alsoo gheslooven dat Jesus is Christus / alsoo bekentmen meer alle die gheene die tot de sienlijcke Kercke behooren daer by / dat sy die dinghen hebben ; want het is een dingh/ te behooren tot een sienlijcke Kercke ende ghehouden te worden voor een broeder in Christo. Daer dan die dinghen in yemandt blijcken / daer moetmen meer niet voorderen om dien selven voor een Broeder in Christo te houden / nochte men behoort niemandt te sluyten uyt het ghetal der broederen in Christo/ om eenighe verscheydentheydt/ van ghevoelen of verstant / ten waer die verscheyden verstanden / 't zy een ofte meer/soodanige zijn uyt dewelcke volghde / dat hy niet en gelooft dat Jesus is Christus. Soodanighe verstanden zijn of konnen zijn tweederley / te weten/ voor soo veel sy op Christum / oft op sijn gheboden of beloften sien. Die op Jesum Christum sien / zijn al weer tweederley / want sy sien op sijn natuer of wesen / of op sijn ampt ofte weerdigheydt. Voor soo veel belanght die gheene / die op sijn natuer of wesen sien / daer van zijn nauwelijcks eenighe / uyt dewelcke (schoon sy valsch zijn) volght dat die soodanighe verstanden heeft niet en ghelooft / dat Jesus is Christus / isser een soo ist mijns oordeels die/ die wil dat Jesus gheen waer mensche zy gheweest/ Want nadien men uyt de Schrift lichtelijck kan bewijsen / dat de ghesalfde Godes / die belooft was een ware mensche moste zijn/ soo schijnt (soomen ghelooft/ dat Jesus gheen ware mensch gheweest is) daer uyt t'eenemael te moeten volghen datmen oock niet en ghelooft dat hy de ghesalfde Godts is. Men kan evenwel sich inbeelden/ dat beyde die dinghen te ghelijck konnen waer zijn / te weten/ dat Jesus geen ware mensch zy : ende dat hy nochtans de ghesalfde Godts is. Ende daerom (indien anders blijcke / dat die geene / die daer seydt / dat Jesus gheen ware mensche gheweest is / hem nochtans houdt voor een waren ghesalfden Godts) soo achte ick dat dat verstant (hoewel het selfde valsch ende vol perijckels is) niet en behoort gheacht te worden soodanigh / dat het sulcken belijder sluyt uyt het ghetal der ghener / die aen Christum ghelooven / of dat die niet te houden en is voor een waren Broeder in Christo. De verstanden die op Jesu ampt ende

waerdig-

waerdigheydt sien / indien deselvighe valsch zijn / zijn oock lichtelijck soodanigh / dat daer uyt volghe dat Jesus niet en is Christus / ende dat die gheene / die sulcken verstant heeft hem waerlijck daer voor niet en houde / by exempel / indien yemandt meent dat Jesus teghenwoordigh niet en regneert / of indien hy eenigher maten regneert niet en bekent / dat hy in den Hemel zijnde alles verstaet ende weet / wat wy spreken ende doen in onse herten doorsiet ende doorgrondt. Voorwaer van soodanighen machmen segghen / dat hy geensins ghelooft dat Jesus is Christus / en dat Christus / dat is die benaminghe / t'eenemael beduydt een Coninck / te weten / die Godts volck ('t welcke de gheloovighe zijn) regeert / ende ghestadelijck daer voor sorget / 't welcke men geensins in Jesu erkennen kan / ten zy men geloove dat hy heeft 't gene geseyt is. Men kan evenwel eenige valsche verstanden hebben / die op Jesu ampt sien / ende nochtans niet en benemen dat hy Christus zy / of indien sy 't waerlijck benemen / konnen wezen in eenen / die evenwel ghelooft dat Jesus is Christus. By exempel / indien yemandt ghelooft dat Christus ampt zy gheweest Godes gherechtigheydt voor onse sonden te voldoen / ende nu ter tijdt sijn ampt is die selve voldoeninghe / ende der selver kracht ten eynde uyt te voeren / die selve doolt sonder twijffel grootelijcks / ghelijck huydendaeghs 't meerendeel der menschen doen / dat valsch verstandt nochtans van sijn ampt en beneemt Jesu niet / dat hy Christus zy / want het vermindert gantsch niet sijne Coninckljjcke Goddelijcke macht / ofte waerdigheydt / die daer uyt ontstaet / Dat verstandt / segghe ick / in sich selfs: hoewel soomen het gheheel naeu insiet / ende op alle sijne nootsakelijcke ghevolghen wel lette / men moghelijck segghen mach dat het sijne waerdigheydt ende uytmuntentheydt eenighsins vermindert / of ymmers verduystert / ende volghens dien streckt / om sijne ware ampt / daer hy mede begaeft is / niet wel te erkennen / ende alsoo ten laetsten Jesu selfs eenighsins te benemen / dat hy den waren ghesalfden Godes is / ghelijck ick achte te konnen verstaen worden / uyt onse disputatie van den Salighmaecker op het eynde van het tweede deel. Maer indien yemandt vermeent dat Jesus nu ter tijdt in den Hemel zijnde / waerlijck ende

de eygentlijck te spreken / Godt den Vader voor ons bidt / end
ende met ware gheveden van hem verkrijght die dingen die tot on
saligheyt behooren/die selve vermoedt sonder twijfel sulcks van hem
dat in sich selfs hem beneemt den waren ghesalfde Godts te wesen
Also die twee dingen tegen elckanderen strijden/ te weten/ waerlijck
macht te hebben om ons te helpen/ ende wel te doen/ ende alles te ge
ven't welck tot onser saligheyt dient/'t welck alles daer in bestaet da
hy de gesalfde Godts is/ ende waerlijck Godt te bidden om dat alte
samen voor ons te verkrijgen : Maer om dat het geschieden kan/da
die geene/ die sulcks vermeent/ghelooft sulcks niet tegen zijn ampt t
zijn/ ende ondertusschen niet en weygert/ Jesu sodanigen dienst ende
eere te bewijsen/ alsmen den gesalfden/ende den Coninck van Godes
volck schuldigh is/ soo houde ick dat het teffens geschieden kan/ dat
men swaerlijck soude doolen / indien men sulcke eenen niet en hielde
voor een Broeder in Christo/uyt de voorgaende valsche meninge/als
dat Jesus nu ter tijdt inder daet voor ons geen sorge draeght/nochte
ons regiert / volght nootsakelijck datmen hem dien dienste weygert
diemen den waren ghesalfden Godes schuldigh is /waer uyt niet
min (behalven de meeninge dat Jesus niet en is Christus/ het welck
nootsakelijck uyt de valsche meeninge ontstaet) nootsakelijck volght/
dat Jesus met der daedt selfs niet erkent en wort voor den gesalfden.
Daerom moetmen een groot onderscheyt maken tusschen dese ende
andere valsche meeningen die wy hier na verhalen sullen/ om dat uyt
de volghende niet en volght / als wel uyt dese / dat quaedt effecte ten
minsten niet nootsakelijck.

Belanghende syne gheboden ende beloften alsoo het seker is dat-
men het eeuwighe leven niet verkrijghen en kan indienmen die self-
de niet en doet nochte ghelooft/soo volght nootsakelijck/ dat uyt niet
doen ende niet ghelooven van dien/ gelegen is eeniger maten een ont-
kenninge of een wantrouwen dat / dat Jesus is Christus van ghe-
lijcken ter andere zijden / alsoo het mede seker is / dat die daer niet en
twijffelt/dat Jesus is Christus/'t eeuwige leven verkrijgen sal/ghe-
lijck nootsakelijck volght uyt 't gene d'Apostel alhier seyt/dat die ge-
looft dat Jesus is Christus / uyt Godt gheboren is/ 't welcke noch
klaerder van die selve Apostel geseyt wort in't eynde van 't 20.'Cap.
van syn Euangelie. Hoe sulcks nu gheschiet / sullen wy eenighsins
wat

wat naerder verklaren / op dat wy van de sake wat beter mogen onderrecht worden. De heylige Schrift seydt / dat Jesus eenige dingen geboden heeft / waer op hy seker beloften van 't eeuwige leven gedaen heeft / aen den geenen die die dingen ghedaen sal hebben. Indien dan yemandt die beloften ende ghebooden niet en bekent / nochte toestaet / daer uyt volght nootsakelijck dat hy inder daet niet en ghelooft dat Jesus is Christus: want indien hy 't geloofde / so soude hy al 'tgene dat Jesus gheboden ende ghelooft heeft / houden voor waerachtigh / heyligh / ende Godlijck / also het niet kan wesen / dat de ware Christus of ghesalfde Godes yet valsch ende vreemt van Godes wille geseydt ofte gheleert soude hebben / ende 't welck niet weerdigh was om t'eenemael aengenomen te worden / seydt yemandt dat het gebeuren kan dat yemandt eenighe van Jesu besonderste gheboden niet en erkenne nochte toestemdt / niet om dat hy niet en ghelooft / datmen al 't geene Christus bevolen heeft / behoort te houden / voor een waer ghebodt Gods / maer om dat hy niet en gelooft nochte verstaet / dat Jesus die bevolen heeft / Ick antwoorde dat alle die geboden Jesu / sonder dewelcke te onderhouden / men het eeuwige leven niet verkrijgen kan / soo naeckt en klaer van Jesu selfs / ende oock sijn Apostelen voorgestelt zijn / ende uytgeleydt / dat het niet wesen kan dat die selvige niet erkent souden worden van eender die daer begeerigh is Godt te dienen / te dienen / segge ick / na dat gene ons desen aengaende door Jesum belangende / Godes wille geopenbaert is / ende alsoo sich selven t'eenemael vastelijck wijsmaeckt / dat Jesus is de gesalfde Godes / want daer zijnder niet weynige menschen die dat selfde (schoon sy het wel met den monde belijden) met der herten wel niet en ontkennen / maer evenwel niet eenemael ghenoegh diep en vast in 't herte inprenten / waer door 't ghebeurt dat sy Christi ende der Apostelen woorden door de Schriften des N. Testaments bevestight / soo seer niet ter herten nemen als sy behooren / nochte die selfde met sulck een naerstigheydt doorgronden / als wel een waer Discipel Christi betaemt.

De beloften Christi dewelcke altesamen tot een voornamelijck schijnen te konnen worden ghetrocken / namentlijck / tot de belofte des eeuwighen levens / die zijn soo naeckt en klaer in de Heylige Schrifture uytgedruckt / dat het geensins schijnt te konnen gebeuren / dat

yemandt

yemandt die selfde niet en soude erkennen / oft hem eenighsins konnen vroet maken / datse niet van Jesu waren ontdeckt en voortghebracht. Isser evenwel yemandt die daer aen twijfelt / die moet mede nootsakelijck twijffelen / oft Jesus sy Christus / waer door het gheschiedt dat hy soo sloffelijck en onachtsamelijck doorsoeckt die dinghen die de Heylighe Schrifture betuyght / dat Jesus gheseydt heeft / ende alsoo niet ghesien nochte aenghemerckt en heeft / die dinghen dewelcke soo klaer als de middaghse sonne zijn. Wort derhalven seer wel ende te recht van den Apostel alhier gheseydt / dat die gene / die ghelooft dat Jesus is Christus / uyt Godt gheboren is / het welcke hy te vooren / ende dat met veel krachtigher sin / hadde uytgedruckt / segghende vers 15. van het voorgaende Capittel / dat die / die ghelooft dat Jesus is Christus / in Godt blijft / ende God in hem. Metten kortsten gheseydt / dese meninge / dat die / die daer ghelooft dat Jesus is Christus / Godes soone zy / ende soodanighen soone / in den welcken Godt woont / ende met den welcken hy seer groote Vereeninghe heeft / ende het eeuwighe leven met hem sal worden deelachtigh / wordt in vele plaetsen van desen Epistel uytdruckelijck gevonden. Derhalven doense seer qualijcken / die yemandt voor een broeder in Christo weygeren te erkennen / van den welcken gheen bewijs is dat hy ontkent / dat Jesus is Christus / of ten minsten daer aen twijfelt. Ende die sonder liefde soo weynigh acht hebben op de salighheydt der zielen / als sy maer haer eygen verstant / ende meeninge moghen volgen / sonder de deylinghe en scheuringe der broederschap Christi van gantscher herten soose schuldigh zijn te versoeyen ; maer schijnen daer eenighsins behaghen in te hebben / als niet konnende verdragen die nauwe geestelijcke gemeenschap (die de Christelijcke Religie vereyscht) met yemandt / die van haer in hare met voor-oordeel-ingenomene opinien ende insettingen in Christelijcke saken eeniger wijse verscheelt.

FINIS.